

מרובה פרק שביעי בבא קמא

התם אשולא וסבר דיאוש כדי הי יאוש וליכא לטויי כדמשני לקמן לריש לקיש כגון שהקדישו בעלים ביד גנב דאם כן מאי פריך התם לעולא כרת מאי עבידתיה הא מתמיב כרת שפיר דלראי לפתח אהל מועד כיון שהקדישו בעלים וי"ל דהמ"ל ולטעמין אי נמי דרז יהודה נמי אית ליה דיאוש לא קני ועטמא דרז יהודה דלמר בין נודעה בין לא נודעה מלפני משום דלא חייב לטעמא דמניה הכאה בעבידה ולא גרסינן התם מאי טעמא קסבר יאוש כדי קני ובסוכה (ד' ל' וס') דקאמר אלא לאחר יאוש הא קנייה ביאוש ה"פ הא קנייה ביאוש ושינוי השם ומה שאין מזכיר אלא יאוש משום דע"י יאוש שקודם לכן קנאה בשינוי השם ואית ספרים דלא גרסי ביאוש אלא הא קנייה ודמע דהא התם ר' יוחנן קאמר ליה ור' יוחנן אית ליה דיאוש לא קני דלמר לקמן חיוביה בין לפני יאוש בין לאחר יאוש ואי סבר דיאוש קני אחאי חייב לאחר יאוש שלו הוא טונבא וסלו הוא מוכר ובהגוזל נתרם קאמר רבי יוחנן משמיה דרבי ינאי דשינוי רשות ואמר כר יאוש לא קני ור"ם הקשה דבהגוזל נתרם (לקמן ד' קד.) משמע דלעולא יאוש כדי קני דפריך ממחמתין דנטלו מוכסין מחבור ונתנו לו מחור אמר הרי זה שלו וקאמר בשלמא לעולא בידוע דדברי הכל ונתנו לו מחור אמר חשיב ליה התם יאוש כדי דקאמר התם תנא ואם נטל מחור לבעלים הראשונים ומפרש דקסבר יאוש כדי לא קני ועטמא נראה דלא חשיב ליה שינוי רשות משום דע"כ טונבא לו ותיקן ר"י דכרייתא ע"כ לא איירי כמתני דהא במתניתין קמי הרי הוא שלו ובכרייתא קמי מחור לבעלים הראשונים ועוד דא"כ דאמתימין קיימא תקשי מכרייתא לרבה דלמר יאוש כדי קני אלא כרייתא איירי שהבעלים עומדים ולא נתייאשו עדין כשנתנו ליה אע"ג דלסקף אחר דלמח לידיה נתייאשו

מוסף רש"י

אף גזול. לפיכך מיהא דלון ט' תקנה לאחר זמן ואפילו ביאוש, דמשמעין ליה למריה דמיילא ואמר ווי ליה למסקין כס וסוכה ל'. קרבנא. אס טעה קרבנא, ולא הגזול. דגזול לא לטון אהי, קדיד דגזול כחמא מוילין ואימי ויעיר טו'. דגזול קרבן דחבריה. שסקים חבור ולעולם לפני יאוש ואמתימין לטעמא דאית טעה לטון בלא אפילו לבעלים הראשונים ואפי"כ דלא היה יאוש, ל"ה דגזול קרבן דחבריה הלכתי אפילו לאחר יאוש לא קנייה, דקרבן אית נגזל, דכל היתא דלפניה ט' גזא דחמתא איתיה טו'.

התם אשולא וסבר דיאוש כדי הי יאוש וליכא לטויי כדמשני לקמן לריש לקיש כגון שהקדישו בעלים ביד גנב דאם כן מאי פריך התם לעולא כרת מאי עבידתיה הא מתמיב כרת שפיר דלראי לפתח אהל מועד כיון שהקדישו בעלים וי"ל דהמ"ל ולטעמין אי נמי דרז יהודה נמי אית ליה דיאוש לא קני ועטמא דרז יהודה דלמר בין נודעה בין לא נודעה מלפני משום דלא חייב לטעמא דמניה הכאה בעבידה ולא גרסינן התם מאי טעמא קסבר יאוש כדי קני ובסוכה (ד' ל' וס') דקאמר אלא לאחר יאוש הא קנייה ביאוש ה"פ הא קנייה ביאוש ושינוי השם ומה שאין מזכיר אלא יאוש משום דע"י יאוש שקודם לכן קנאה בשינוי השם ואית ספרים דלא גרסי ביאוש אלא הא קנייה ודמע דהא התם ר' יוחנן קאמר ליה ור' יוחנן אית ליה דיאוש לא קני דלמר לקמן חיוביה בין לפני יאוש בין לאחר יאוש ואי סבר דיאוש קני אחאי חייב לאחר יאוש שלו הוא טונבא וסלו הוא מוכר ובהגוזל נתרם קאמר רבי יוחנן משמיה דרבי ינאי דשינוי רשות ואמר כר יאוש לא קני ור"ם הקשה דבהגוזל נתרם (לקמן ד' קד.) משמע דלעולא יאוש כדי קני דפריך ממחמתין דנטלו מוכסין מחבור ונתנו לו מחור אמר הרי זה שלו וקאמר בשלמא לעולא בידוע דדברי הכל ונתנו לו מחור אמר חשיב ליה התם יאוש כדי דקאמר התם תנא ואם נטל מחור לבעלים הראשונים ומפרש דקסבר יאוש כדי לא קני ועטמא נראה דלא חשיב ליה שינוי רשות משום דע"כ טונבא לו ותיקן ר"י דכרייתא ע"כ לא איירי כמתני דהא במתניתין קמי הרי הוא שלו ובכרייתא קמי מחור לבעלים הראשונים ועוד דא"כ דאמתימין קיימא תקשי מכרייתא לרבה דלמר יאוש כדי קני אלא כרייתא איירי שהבעלים עומדים ולא נתייאשו עדין כשנתנו ליה אע"ג דלסקף אחר דלמח לידיה נתייאשו

ה"ג וכו' הא כטיב תפסי תפסי חד תפסי מיימר כו'. וכו' הא כתיב מרי זמני תחמי דמישמעיה חד אשור וחד אשה דלי לעולא כרת מאי עבידתיה הא מתמיב כרת שפיר דלראי לפתח אהל מועד כיון שהקדישו בעלים וי"ל דהמ"ל ולטעמין אי נמי דרז יהודה נמי אית ליה דיאוש לא קני ועטמא דרז יהודה דלמר בין נודעה בין לא נודעה מלפני משום דלא חייב לטעמא דמניה הכאה בעבידה ולא גרסינן התם מאי טעמא קסבר יאוש כדי קני ובסוכה (ד' ל' וס') דקאמר אלא לאחר יאוש הא קנייה ביאוש ה"פ הא קנייה ביאוש ושינוי השם ומה שאין מזכיר אלא יאוש משום דע"י יאוש שקודם לכן קנאה בשינוי השם ואית ספרים דלא גרסי ביאוש אלא הא קנייה ודמע דהא התם ר' יוחנן קאמר ליה ור' יוחנן אית ליה דיאוש לא קני דלמר לקמן חיוביה בין לפני יאוש בין לאחר יאוש ואי סבר דיאוש קני אחאי חייב לאחר יאוש שלו הוא טונבא וסלו הוא מוכר ובהגוזל נתרם קאמר רבי יוחנן משמיה דרבי ינאי דשינוי רשות ואמר כר יאוש לא קני ור"ם הקשה דבהגוזל נתרם (לקמן ד' קד.) משמע דלעולא יאוש כדי קני דפריך ממחמתין דנטלו מוכסין מחבור ונתנו לו מחור אמר הרי זה שלו וקאמר בשלמא לעולא בידוע דדברי הכל ונתנו לו מחור אמר חשיב ליה התם יאוש כדי דקאמר התם תנא ואם נטל מחור לבעלים הראשונים ומפרש דקסבר יאוש כדי לא קני ועטמא נראה דלא חשיב ליה שינוי רשות משום דע"כ טונבא לו ותיקן ר"י דכרייתא ע"כ לא איירי כמתני דהא במתניתין קמי הרי הוא שלו ובכרייתא קמי מחור לבעלים הראשונים ועוד דא"כ דאמתימין קיימא תקשי מכרייתא לרבה דלמר יאוש כדי קני אלא כרייתא איירי שהבעלים עומדים ולא נתייאשו עדין כשנתנו ליה אע"ג דלסקף אחר דלמח לידיה נתייאשו

אף גזול דלית ליה תקנתא לא שניא לפני יאוש ולא שניא אחר יאוש רבא אמר מהבא קרבנו ו'לא הגזול אימת אילימא לפני יאוש פשיטא למה לי קרא אלא לאו לאחר יאוש וש"מ יאוש לא קני ש"מ והא רבא יאוש דאמר דגזול קרבן דחבריה איבעית אימא הדר ביה ואיבעית אימא כ'חד מנייהו ו' רב פפא אמרה: ומדת תשלומי ארבעה והמשה וכו': ואמאי נילף שור שור מושבת מה להלן חיה ועוף כיוצא בהן אף כאן חיה ועוף כיוצא בהן אמר רבא אמר קרא יאוש ושה שור ושה שני פעמים שור ושה אין מידי אלא אמרי הו מייתר אילימא שור ושה דסיפא מייתר דניכתוב רחמנא כי יגנב שור או שה וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחתיו וארבע צאן תחתיו אי כתב רחמנא הכי הוה אמינא בעי שלומי תשעה לכל אחד ואחד וכי תימא הא כתיב תחתיו תחתיו חד תחתיו מייתר והוה מיבעי ליה לדרשה אחרינא דתניא יכול גנב שור שוה מנה ישלם תחתיו ת"ל תחתיו תחתיו אלא שור ושה דרישא מיותר דניכתוב רחמנא כי יגנב איש וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת הששה אי כתב רחמנא הכי הוה אמינא עד דגניב תרי וטבח להו ומכרו כתיב להו ומכרו כתיב להו ואימא עד דגניב תרי וטבח חד ומזבין חד או מכרו כתיב ואכתי הוה אמינא עד דגניב תרווייהו וטבח חד ומשייר חד או מזבין חד ומשייר חד אלא שור דסיפא ושה דרישא מייתר דניכתוב רחמנא כי יגנב איש שור וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחתיו וארבע צאן תחת הששה שור דסיפא ושה דרישא למה לי שמע מינה שור ושה אין מידי אחרינא לא: אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל: אמר רב לא שנו אלא לפני יאוש אבל לאחר יאוש קנאו גנב ראשון וגנב שני משלם תשלומי כפל לגנב ראשון אמר רב ששת אמינא כי ניים ושכיב רב אמר להא שמעתיא דתניא אמר ר' עקיבא מפני מה אמרה תורה טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה מפני ששנתרש כחמא אימת אילימא לפני יאוש

יגנב שור או שה וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחתיו וארבע צאן תחתיו אי כתב רחמנא הכי הוה אמינא בעי שלומי תשעה לכל אחד ואחד וכי תימא הא כתיב תחתיו תחתיו חד תחתיו מייתר והוה מיבעי ליה לדרשה אחרינא דתניא יכול גנב שור שוה מנה ישלם תחתיו ת"ל תחתיו תחתיו אלא שור ושה דרישא מיותר דניכתוב רחמנא כי יגנב איש וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת הששה אי כתב רחמנא הכי הוה אמינא עד דגניב תרי וטבח להו ומכרו כתיב להו ומכרו כתיב להו ואימא עד דגניב תרי וטבח חד ומזבין חד או מכרו כתיב ואכתי הוה אמינא עד דגניב תרווייהו וטבח חד ומשייר חד או מזבין חד ומשייר חד אלא שור דסיפא ושה דרישא מייתר דניכתוב רחמנא כי יגנב איש שור וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחתיו וארבע צאן תחת הששה שור דסיפא ושה דרישא למה לי שמע מינה שור ושה אין מידי אחרינא לא: אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל: אמר רב לא שנו אלא לפני יאוש אבל לאחר יאוש קנאו גנב ראשון וגנב שני משלם תשלומי כפל לגנב ראשון אמר רב ששת אמינא כי ניים ושכיב רב אמר להא שמעתיא דתניא אמר ר' עקיבא מפני מה אמרה תורה טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה מפני ששנתרש כחמא אימת אילימא לפני יאוש

לא קני דשינוי רשות דקודם יאוש לא קני דמשמע לקמן יאוש גרידא נמי לא קני אפי' לרבה כיון דבאיסורא אהא לדיה וזריך להחזיר הדמים אבל מתניתין איירי לעולא בידוע שנתיאש מקמי דלמח לידיה וכי אהא לדיה הוה ליה יאוש ושינוי רשות: אף גזול דית' ליה תקנתא. אע"ג דלמר לעיל (דף סה:) גנב טלה ונעשה איל נעשה שינוי בידו וקנאו מ"מ כמו שהוא לית ליה רב פפא ח'לרבה שהיה רבו ופעמים כשהיה אומר רב פפא דגרים נקמט היו סבורים שדברי רבא הן אבל בין דברי רב פפא לדברי רבה לא היו יכולין לטעו ולעיל (דף סו:) גרס אמר ליה רבא משכבו ולא הגזול כו' אע"ג דרבה הוה בר פלוגמיה דרב יוסף ולרבה הקשה אפי' לרין לומר דרבה עצמו לא השיב לו כלום אלא רבא השיב לו מדפריך הכא והא רבא הוא דלמר דגזול קרבן דחבריה וקאמר דמד מייניה רב פפא אמרה וכן משמע דכלל הספרים גרס לעיל אמר ליה רבא ואי רבה השיבו הל"ל אמר ליה ולא היה לרין להוציר רבה כיון דמקשה לרבה וכן משמע דהניזקין (נעין דף טו: וס') דרבא אית ליה דיאוש כדי לא קני דבעי רבא כי אוקמיה רבנן ברשומיה משעת גביה או משעת הקדש למאי נ"מ כו' ואי יאוש קני לכל הפחות משעת יאוש כבר הוא ברשומיה וצפרק נתרם (דף קא:) וס') קאמר רבא לעולם רשות יורש לאו ברשות לוקח דמי משמע התם דלית ליה דיאוש לא קני והתם רבא דהוה בר פלוגמיה דרמי בר חמא והא דלמר רבא צפרק אלו מליאות (ב"מ דף טו:) גבי מליאה נטלה לפני יאוש על מנת לגולה שובר ככולן ואע"ג דאהדריה בתר יאוש מתנה בעלמא הוא דיהיב ליה אע"ג דיאוש לא קני מ"מ כיון דהועיל יאוש למוכרה או להקדישה חשיב גזול: שור ושה שני פעמים. וא"ת ושה דכתיב ב' פעמים למה לי הא נכסת לא כתיב זה וי"ל דלי לא כתיב זה שני פעמים הוה אמינא שבא שור למטוטי שאר מילי מדין שור דלא הוה בתשלומין ה' ולוקמיה ארין זה להכי כתיב זה למטוטי לגמרי:

חמשה בקר ישלם תחתיו. ומסבירא הוה ידענא דחמשה בקר קיימא אשור וארבע אן קיימי אשה: אין הגונב כו'. בגמרא (דף סט:) דרש לה מוגנב מנית האיש ולא מנית הגנב ולמחן דמוקין חד גנבא וחד נטווען טענת גנב א"ש אבל למחן דמוקין מרוייהו לטוען טענת גנב לא שייך כלל למדרש הכי וזריך לומר דלדידיה נפקא ליה למטוטי גנב אחר הגנב מקרא אחרינא: דתניא אמר רבי עקיבא כו'. מכל הגזו דפריך הכא לרב א"מ למפרכ לעיל לרבה ומהנהו דפריך לעיל לרבה ה"מ למפרכ לרב אלא דרבה דאיירי בגזולן פריך ליה ממילי דגזולן ולרב דמיייר בגנב נישא ליה למפרכ ממילי דגנב אע"פ שאין סברא לחלק ועוד דכמו שהוקשו צבית המדרש נקבעו בגמרא ולתרוייהו הוה מ"י למפרכ מהיהא דגנב והקדיש דפריך מניה לקמן רבי יוחנן לריש לקיש:

ה"ג וכו' הא כטיב תפסי תפסי חד תפסי מיימר כו'. וכו' הא כתיב מרי זמני תחמי דמישמעיה חד אשור וחד אשה דלי לעולא כרת מאי עבידתיה הא מתמיב כרת שפיר דלראי לפתח אהל מועד כיון שהקדישו בעלים וי"ל דהמ"ל ולטעמין אי נמי דרז יהודה נמי אית ליה דיאוש לא קני ועטמא דרז יהודה דלמר בין נודעה בין לא נודעה מלפני משום דלא חייב לטעמא דמניה הכאה בעבידה ולא גרסינן התם מאי טעמא קסבר יאוש כדי קני ובסוכה (ד' ל' וס')

הגרות הב"ח

(א) נ"ב' רב פפא אמרה. י"ב משום דמלך נמר אפי' ורבה כ"ב חו"ט' בטעות דף ט' ע"א וס"ג' כח"ט חו"ט' כ"ב' נחמ' מליקין ד' מ' ע"ב:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שור כו' וי"ל דאי לא ברוב. עיין פשוטת מהרי"א אר"י פי' טלה: